

De VAR is dood.

Leve de modelovereenkomst

Eloy Veldhuijzen

In het artikel ‘Ontwikkelingen voor de zzp’er’ in de vorige Muziekwereld hebben we uiteengezet wat de gevolgen zijn van het verdwijnen van de VAR per 1 mei jl. Tijdens de bijeenkomst hierover die door de Ntb op 11 april werd georganiseerd, zijn er door de deelnemers veel vragen gesteld. In dit artikel gaan we op een aantal besproken onderwerpen nader in.

Overeenkomsten

Je kunt in principe op twee manieren een overeenkomst aangaan voor een optreden: door middel van een arbeidsovereenkomst of via een opdrachtovereenkomst. Van een arbeidsovereenkomst is sprake als er een gezagsverhouding is tussen de opdrachtgever en de opdrachtnemer; bij een opdrachtovereenkomst is die gezagsverhouding er niet. Als je een arbeidsovereenkomst aangaat, treed je in loondienst bij je opdrachtgever. Die moet dan ook de verloningsregels toepassen voor ‘normale’ werknemers, je hebt recht op vakantiedagen, vaak zal een cao van toepassing zijn en een pensioenregeling, de regels van ontslagbescherming zijn op je van toepassing enz. Bij een opdrachtovereenkomst geldt dat allemaal niet en mag je in beginsel gewoon een factuur sturen. Zie echter ook onder het kopje ‘Stroomschema’.

Gezagsverhouding

Je moet je dus altijd eerst de vraag stellen of er een gezagsverhouding is in de relatie die je met je opdrachtgever hebt. Er is namelijk sprake van een dienstbetrekking als er sprake is van een gezagsverhouding. De opdrachtgever heeft dan zeggenschap over de inhoud van het programma,

kan bijsturen en kan eventueel andere werkzaamheden opdragen. Dat werkgeversgezag moet doorlopend zijn en je moet verplicht zijn om de instructies op te volgen.

Dit is een heel lastig onderwerp, omdat het per situatie kan verschillen en er veel factoren zijn die bepalend kunnen zijn. Het is dus een groot grijs gebied waar in het verleden al veel over gediscussieerd is met de belastingdienst en dat zal naar verwachting nu ook weer gaan gebeuren. We geven een paar voorbeelden (o.a. uit de rechtspraak), zonder het idee te hebben volledig te zijn:

- een zangeres die iedere week op een vaste avond in een hotel optreedt, is niet in loondienst. Alleen het feit dat er afspraken worden gemaakt over plaats en tijd, wil nog niet zeggen dat er een gezagsverhouding is;
- als je met een eigen band of ensemble optreedt voor verschillende opdrachtgevers, zal er vrijwel nooit een gezagsverhouding zijn;
- als je zelf je programma bedenkt, eventueel anderen inhuurt om daaraan mee te werken en zelf de financiële risico's loopt, zal er geen sprake zijn van een gezagsverhouding;
- als je zelf invloed hebt op het repertoire en de manier waarop een stuk

gespeeld wordt, zal er geen gezagsverhouding zijn;

- er kan wel sprake zijn van een gezagsverhouding als je bijvoorbeeld met de manager of dirigent van een orkest een overeenkomst aangaat om gedurende een half jaar iedere week mee te repeteren en op te treden, net als de andere orkestleden (die vaak in loondienst zullen zijn);
- er is een uitspraak dat remplaçanten in het algemeen wel in loondienst zijn omdat ze niet alleen de aanwijzingen van de dirigent moeten opvolgen, maar ook volgens een aan hen ter beschikking gesteld rooster aanwezig moeten zijn bij repetities en concerten van het orkest. Dit was echter een uitspraak die niet door een belastingrechter is gedaan en bovendien valt er veel voor te zeggen dat je als remplaçant, als je aan slechts een paar repetities en concerten meedoet, nog steeds niet in loondienst bent.

Het is heel lastig hier een algemene uitspraak over te doen, maar een gezagsverhouding (en dus een dienstbetrekking) zal sneller aanwezig zijn bij een langdurige afspraak dan bij een afspraak voor één of een paar optredens. Dit geldt niet alleen voor (uitvoerend) musici en acteurs, maar

kan ook spelen bij andere beroepen, zoals een dirigent.

Wel of niet modelovereenkomst?

Moet je nu na 1 mei per se met een modelovereenkomst gaan werken? Het antwoord is: 'nee, dat hoeft niet'. Wij adviseren om een modelovereenkomst alleen te gebruiken als er enige twijfel is over het aanwezig zijn van een gezagsverhouding. Die twijfel kan ook bij de opdrachtgever vandaan komen. Je zal dan samen door de bepalingen van de modelovereenkomst moeten lopen, om vast te stellen of daar wel of niet aan voldaan wordt. Als dat bevestigend wordt beantwoord, kun je beiden de overeenkomst tekenen en kun je een factuur sturen. Als echter niet aan alle bepalingen voldaan wordt, zal de opdrachtgever je (tijdelijk) in loondienst moeten nemen. Dat is niet per definitie het einde van je zelfstandigheid; we komen daar hieronder nog op terug. Met de modelovereenkomst zorg je er ook voor dat de artiestenregeling niet wordt toegepast, omdat er een bepaling in is opgenomen waarmee die opzij gezet wordt.

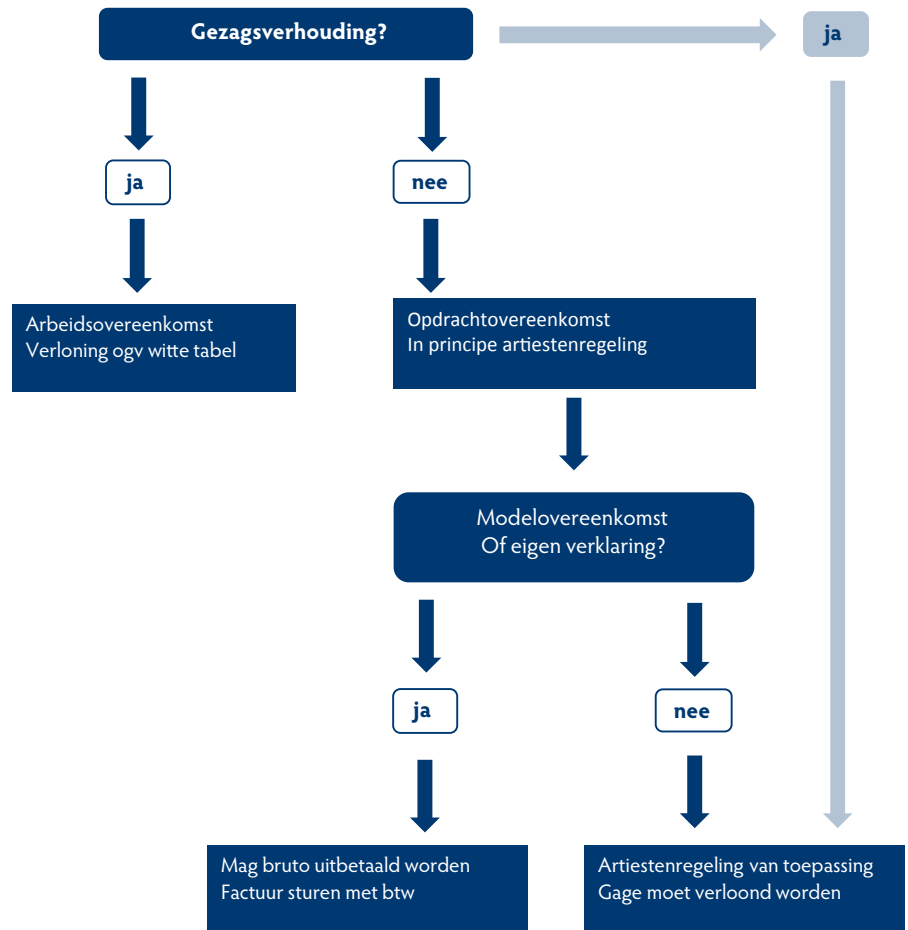
Verloond worden

Er zijn twee manieren waarop je verloon kan worden:

- als een gewone werknemer ('witte tabel');
- volgens de artiestenregeling.

Je moet verloon worden als een gewone werknemer als er wél een gezagsverhouding is. Je treedt dan tijdelijk in loondienst.

Verloond worden volgens de artiestenregeling kan alleen als er géén gezagsverhouding is (hoe tegenstrijdig dat misschien ook klinkt). Als artiest heb je dan nog wel de mogelijkheid om aan je opdrachtgever te verklaren dat de artiestenregeling niet toegepast mag worden (zie ook ons vorige artikel over dit onderwerp). Om dit wat inzichtelijker te maken hebben wij bijgaand stroomschema opgesteld.

Stroomschema

Zoals gezegd, moet altijd eerst vastgesteld worden of er sprake is van een gezagsverhouding. Als daar het antwoord 'ja' op is, moet je verloon worden als een gewone werknemer. Modelovereenkomsten e.d. zijn dan niet meer aan de orde. Je mag geen factuur sturen.

Als het antwoord 'nee' is, betekent dit dat in principe de artiestenregeling van toepassing is. Als je vervolgens met een modelovereenkomst gaat werken óf je gaat met een eigen verklaring werken, dan wordt de artiestenregeling opzij gezet. Dan word je dus niet verloon en mag je een factuur sturen. Werk je niet met een modelovereenkomst of geef je geen verklaring af,

dan moet de artiestenregeling toegepast worden en word je dus verloon.

Met de grijze pijlen hebben we het volgende bedoeld. Wij verwachten dat in de praktijk in veel gevallen de artiestenregeling toegepast zal gaan worden, zeker als de opdrachtgever enige twijfel heeft over het aanwezig zijn van een gezagsverhouding. 'Verloonen is verlonen' zal deze dan denken. Formeel mag dat niet, omdat de artiestenregeling alleen toegepast mag worden als er géén gezagsverhouding is, maar het is waarschijnlijk wel een manier om discussies te voorkomen.

Voor- en nadelen van verloon worden

Als een opdrachtgever erop staat dat je voor een optreden verloon wordt,

hetzij als gewone werknemer hetzij via de artiestenregeling, adviseren wij je om daar niet al te krampachtig op te reageren. Er zitten ook voordelen aan verloond worden. We noemen er een paar:

- er wordt al loonheffing ingehouden die later verrekend wordt met de inkomstenbelasting die je over je inkomsten moet betalen. Je hoeft dus zelf niets meer te reserveren;
- er worden werknemerspremies afgedragen. Dit kost geld, zodat je netto minder overhoudt, maar het heeft als mogelijk voordeel dat je verzekerd bent voor de WW, de ZW en de WIA. Je zou dus eventueel een beroep kunnen doen op een uitkering;

- je hebt recht op vakantiedagen en wellicht op deelname aan een pensioenregeling;
- je geniet (tot op zekere hoogte) ontslagbescherming en hebt onder omstandigheden bij ontslag recht op een transitievergoeding.

Als je verloond wordt, kun je nog steeds als zelfstandige aangemerkt worden.

Verloond worden en zelfstandigheid

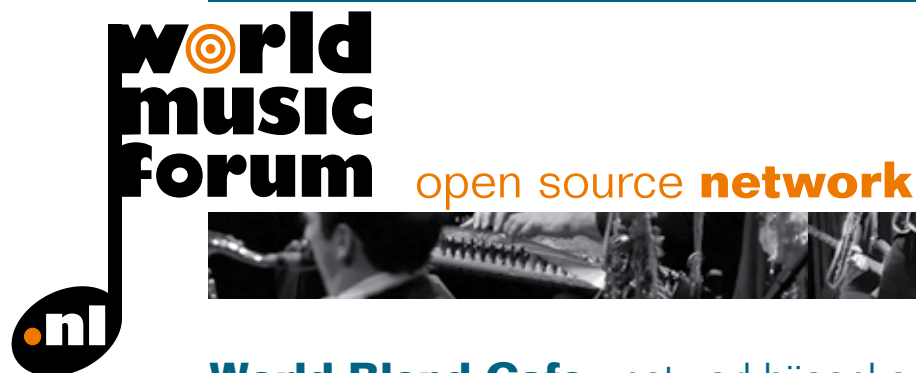
Wat nu als je regelmatig verloond wordt voor optredens e.d.? Misschien factureer je daarnaast voor andere optredens, heb je bijvoorbeeld een eigen lespraktijk en andere inkomsten. Laten we hierover duidelijk zijn: ook als je

verloond wordt, kun je nog steeds voor de inkomstenbelasting zelfstandige zijn en kunnen jouw inkomsten aangemerkt worden als winst uit onderneming. Je kunt dan ook nog steeds recht hebben op de zelfstandigenaftrek. Dat ligt wel aan je situatie natuurlijk. Ook verlonde inkomsten, als die bij verschillende opdrachtgevers vandaan komen, kunnen samen met andere inkomsten fiscaal een onderneming vormen.

Laat je door ons informeren en adviseren over je eigen situatie.

Eloy Veldhuijzen
Belastingadviseur bij Bouwman & Veldhuijzen
9 mei 2016.

- ingezonden mededeling -

World Blend Cafe - netwerkbijeenkomsten

za **28 mei** Amersfoort Jazz | ma **13 juni** Bimhuis, Amsterdam

vr **24 juni** in jazz Rotterdam

Dutch Delta Sounds showcase festival & conferentieprogramma

wo **7 sep** Bimhuis, do **8 sep** Paradiso Noord, Amsterdam

10 jaar World Music Forum NL

informatie over programma en registratie www.worldmusicforum.nl

worldmusicforum.nl

dutch world app